

Bijdrage uitgesproken door fractievoorzitter Carla Hilverda- van Leeuwen tijdens de algemene beschouwingen op 9 november 2023.

Voorzitter, ook namens het CDA onze welgemeende complimenten aan eenieder die aan deze begroting heeft meegewerkt.

De begroting is niet alleen een stapel goedkeuringen om geld uit te geven, het is ook de verzamelopdracht van ons als raad aan het college.

We hebben als raad ook een rol om te sturen op het maatschappelijk effect.

Zijn we wel in control?

Spoort het budget wel met het beoogd resultaat?

Het CDA is voor een toekomstgericht en solide financieel beleid, waarbij de inkomsten en uitgaven in een begrotingsjaar aan elkaar gelijk zijn. We weten ook dat er forse financiële risico's zijn en op ons afkomen, het al om bekende financieele ravijn. Het CDA is er niet voor om onze algemene reserve voor lopende tekorten in te zetten maar, als we het inzetten, voor zaken waar Teylingen in de komende decennia profijt van heeft en onze komende generatie ontlast. Met de besparing in de WMO kunnen we meegaan omdat er nog veel te winnen is in de bureaucratie daarom heen.

Het aantal crisissen volgen elkaar in rap tempo op en stapelen ook. De inflatie en rente neemt toe, er is schaarste en alles wordt duurder.

Het komt er nu op aan om adequaat op signalen te anticiperen en voorbereid te zijn op erger. Dat vraagt eea van ons gemeentebestuur.

Vorig jaar benoemde ik het al. Gemeenten, zoals Teylingen, kunnen het beter doen. We moeten waken voor een glijdende schaal naar beneden. In 2021 stonden wij nog op de 22 plaats op de Elsevier Ranglijst Beste gemeenten, de wethouder was er trots op en benoemde dit ook! Vorig jaar stond Teylingen op plek 62 en inmiddels zijn we gedaald naar plaats 79. Onze buurgemeente Oegstgeest neemt de hoogste plek in de ranglijst van Zuid Holland in. We kunnen zeggen cijfers zeggen niet alles, maar het geeft wel een serieuze indicatie. Opvallend is dat de onderdelen gebouwde en natuurlijke omgeving, weinig overlast en rust en ruimte niet geweldig scoren, ondanks dat de Kagerplassen een deel van onze gemeente uitmaken. Voor de positie van Teylingen op de ranglijst sociale cohesie constateert het CDA ook uitdagingen. Teylingen staat op de 217 plaats van de 342.

Dus laten we tijdig inspelen op de grote vraagstukken en zo voorkomen dat het misgaat. Ik benoem vier speerpunten voor het CDA

1. **Vergrijzing en het recht op wonen.** de gemeente heeft het afgelopen jaar veel bouwprojecten een slinger gegeven (bloementuin, nieuw boekhorst, Langeveld), waarvoor complimenten. Het CDA is blij met de betaalbare huur- en koopwoningen die er voor jongeren en de middeninkomens (conform ons raads- en coalitieakkoord komen)
De schoen blijft wel wringen voor met name jonge en oude mensen. Als de oudere mensen doorstromen naar kleinere of zorgwoningen dan komt er ruimte voor de jongere generatie. Het is nu tijd om in kaart te brengen welke zorg en voorzieningen straks nodig zijn, plannen te maken met de verzekeraars en deze aan te bieden aan het rijk. Vorig jaar januari is door de gezamenlijke huisartsen in Teylingen een brandbrief geschreven waarin zij kritiek hebben geuit op het huisvestingsbeleid van de gemeente. De vorige wethouder heeft het probleem erkent dat de gemeente op moet letten hoe we de doorstroming naar geschikte woningen voor elkaar krijgen. Het CDA hoort graag wat voor vervolg het huidige gemeentebestuur hieraan gaat geven. Ik verwijs u naar de gemaakte bestuurlijke afspraken Wonen met o.a. de VNG over de realisatie van (zorg)woningen voor ouderen. Naar schatting zal één op de drie nieuw te bouwen woningen bestemd en geschikt moeten zijn voor ouderen. Veel senioren willen kleiner wonen, maar kunnen niets van hun gading vinden, deze week stond daar nog een interessant artikel over in het Leidsch Dagblad. De huizen van ouderen zijn vaak niet geschikt voor verpleging thuis. Een mooi voorbeeld van meedenken zien we in de gemeente Oss, waar een buurtzorghuis gerealiseerd wordt wat de sociale cohesie verbetert en vrijwilligers erbij betreft. Het CDA juigt het toe dat het gemeentebestuur met dergelijke initiatieven aan de gang gaat.
Wij horen ook graag hoever de coordinator leegstandbeleid is. Op mijn vraag bij de presentatie over de centrumvisie kreeg de raad te horen dat er nog niet actief naar (toekomstige) leegstaande panden gekeken wordt. Dat vindt het CDA echt een gemiste kans. Wij verzoeken het college om in gesprek te gaan met eigenaren van dergelijke panden om mogelijkheden voor (ver-) herbouw te onderzoeken. De tijd van alles aan de markt overlaten is voorbij.
2. **Mobiliteit**, Ik complimenteerde zojuist al het gemeentebestuur met de voortvarendheid waarop de projecten bloementuin, nieuw Boekhorst en nu ook Langeveld wordt opgepakt. Voor het CDA is het heel belangrijk dat er voldoende aandacht wordt geschonken aan de mobiliteit. Verkeersonveilige situaties en de leefbaarheid zijn in het geding. Teylingen is een echte forensengemeente, de vaarten naar Noordwijkerhout en Noordwijk en de smalle A44 bieden onvoldoende soelaas. Onze twee stations in Sassenheim en Voorhout zijn fantastische mobiliteitshubs. Het CDA vindt het belangrijk dat het stationsgebied Voorhout leefbaar, groen, verkeersveilig en net zo toegankelijk blijft als station Sassenheim met voldoende parkeergelegenheid en mobiliteitshub anders jaag je nog meer mensen de auto in. Het CDA is tegen bouw bij dit station.

3. **Biodiversiteit/ Strategie en ambitie klimaatadaptatie,** Voor onze inwoners, leefbaarheid en gezondheid hecht het CDA aan meer vaart op deze dossiers. Aan de plannen ligt het niet, complimenten aan de ambtenaren op deze dossiers. De raadsvoorstellen zagen er vorig jaar goed uit maar het college had er geen geld voor gereserveerd. Dankzij een motie, waarvoor het CDA zich heel sterk heeft gemaakt, kunnen we met de nulmeting biodiversiteit aan de slag. We zijn inmiddels weer een jaar verder. Het CDA vindt het nodig dat er een apart programma duurzaamheid komt in onze begrotingen. Wij willen ons daar hard voor maken bij de voorjaarsnota en nodigen partijen uit om daaraan mee te werken.
4. Onze ondernemers zijn de moter van de economie. Wij vinden het van belang dat ons gemeentebestuur goede contacten met onze ondernemers onderhoudt. Een belangrijk onderdeel is de centrumvisie. Het CDA vindt het van belang dat er vaart gemaakt wordt en dat u als gemeentebestuur met eigen ambtenaren vinger aan de pols houdt.

Voorzitter ik sluit af. Het CDA is akkoord met de begroting en beslispunten en vraagt concrete actie voor de toekomst.

Anticipeer op de vergrijzing, het veranderende klimaat, mobiliteit, het belang van het welzijn van onze inwoners/ondernemers en neem integrale beslissingen. Samen maken we tenslotte Teylingen.

Dankuwel.